

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:			
Magyarországon:		Vidéken:	
Egész évre	15 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	8 " "	Félévre	10 " "
Negyed évre	5 " "	Negyed évre	6 " "
Egy hónapra	1 " "	Egy hónapra	2 " "

A szerkesztésért felelős
K u t a s í m r e
kiadó s a p t u l a j d o n o s

Szerkesztőség Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fe

Törvény az egyszerű közigazgatásról.

Debreczen jun. 7.

Közigazgatásunk reformjának egyik határkövéhez érkeztünk: mihamar törvény nyé lesz a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló javaslat. Ez a javaslat nem közönséges büromunka, nem is marsrutával ellátott bizottságok ülésin készült. Hanem a javaslatban közvetlenül érdekelt vármegyék dolgozták ki, mert hiszen tudvalevő, hogy a belügyminiszterium külön kérte ki minden egyes vármegye véleményét s indítványát a közigazgatás egyszerűsítésére nézve. Ezzel az előzékenységgel a miniszter nemcsak, hogy a vármegyék önértékét növelte, de egyúttal nagyon hasznos dolgot művelt. Mert ki ismerné jobban a közigazgatás saját-baját s ki tudná helyesebben megválogatni a javítás, az egyszerűsítés eszközeit, ha nem vármegyei emberek akiknek a közigazgatási törvények és rendeletek végrehajtásában mulik el egész életük. Mindenütt lelkes örömmel fogadták a tervezetet s most készen áll a vármegyék közreműködésével összeállított javaslat, — melyből törvény válik rövid időn belül. Sokan azt mondják, hogy a javaslat arra szolgál, hogy elodáztassék a közigazgatás államosításának kérdése, illetve, hogy a nagyjelentőségű reform teljesen lekerüljön

a napirendről. Akik így gondoskodnak, azoknak nincs igazuk.

A közigazgatás államosításáról szóló törvény a régi állapotoknak olyan gyökeres változását idézné elő, a mire nincs példa a 67 es kiegyezés óta. Míg erre a változásra a közvélemény s a hivatalnokok előkészülnek, sok évi előmunkát, hogy ne mondjam, akitáció szükséges ahhoz. Az tán magát a törvényt sem lehet hebehurgyán elkészíteni. Nagy körültekintést, óvatosságot, és tanulmányozást igénylő munka ez s ugyszólván az egész ország közreműködése szükséges hozzá. Igaz, hogy a nagy törvény egyes részletei készen állnak már, de mi ez az egészhez képest. Igaz hogy évtizedek óta minden kormány programjában benne volt a közigazgatás államosítása, de őszintén szólván bizonyos előmunkálatokon kívül többet egy kormány sem alkotott. A dolog nagyjában még egy kormány sem mert belenyulni, szóval hirdették, irtak róla, de erőteljes kézzel hozzá fogni nem mert még senki. Miért? Egyszerűen azért, mert úgy a törvényhozásban, mint a közvéleményben még mindig olyan erős ellenzéke van a közigazgatás államosításának, mely esetleg végzetessé válhatna a törvényjavaslatra nézve, ha azt egy kormány ambícióval kezdené forszírozni. Azt tartja ez az ellenzék, hogy vármegyék, da czára annak, hogy jogban és szerepben

sokat veszítettek a multhoz képest, még mindig erősek az autonómia elviselésére és szükség esetén még most is védbástyái lehetnek az alkotmánynak, mint voltak annakelőtte. Ha általánosságban nincs is igazuk azoknak, akik ilyen meggyőződést hirdetnek, nem egy részletkérdés tekintetében az ő részükön van az igazság, de kell, hogy ez háttérbe szoruljon az általános nagy igazságok előtt. Ez a világ rendje. Mindebből kitűnik, hogy érnie kell még a közhangulatnak, nézeteknek, halvéleménynek kell megváltozniok és a tömeg indokolatlan agályainak kell széteszlania, míg a közigazgatás államosítása törvénynyé válik.

S ehhez idő kell, évek kellenek!!

Jelenleg pedig úgy áll a dolog, hogy közigazgatásunk nehézkes sok tekintetben czélszerűtlen s nem illik bele a modern viszonyokba. Az ügyvitel ellen van a legtöbb panasz. Ez pedig egy fontos részletkérdés, melyet kitűnően meg lehet oldani egy részlet törvénynyel.

S ez a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló, Sok viz fog még lefolyni a Dunán, míg törvény lesz a közigazgatás államosításából s ez idő alatt az egyszerűsítésről szóló törvény olyan nagy szükségét pótol, hogy ezt a reformot örömmel kell fogadnunk.

Most azon fordul meg minden, hogy a törvényt helyesen hajtsák végre. Ebben

Tárcza.

Az öreg pap.

Irtá: Henri Lavedan.

Az éj sötét volt, mint a korom s a menybott fekete' mintha gyászlepellet lett volna bevonva, mikor Laine abbé elindult Solmoère felé.

Holofernes, a szekerébe fogott csacsi, az imént már megállott, de néhány atyai szelidségre valló figyelmeztetés után megint csak elindult; sőt Holofernes még az ügyészség is rászánta magát s rövidesen jókora utat megtett. Nagyon erős és szófogadó állat volt, mint minden számár, amelyet ritkán szoktak verni. A gazdája ostorral soha sem nyult hozzá, már csak azért se, mert nem is volt ostora; egy-egy jó szóból vagy a gyepő rángatásából is megértette Holofernes, hogy mit akar a gazdája.

De ma, ezen tikkadt, borult estén az abbé nagyon szeretne volna, ha a számárnak szárnyai lettek volna; folyton nógatta, mert nagyon messze kellett mennie, s noha már egy órával ezelőtt elindultak, az utnak még felét sem tették meg.

Lesprik, a levélhordó jelentette neki, hogy Doracloux vasuti örnek a felesége nagyon beteg reggelre bizonyosan meghal, s kétségbe van esve, hogy nem veheti föl halála előtt az utolsó kenetet.

Az abbé, mikor ezt hallotta, azonnal felöltözött s felköltötte Holofernest is, aki különben már régóta hozzá volt szokva ezekhez az éjjeli kirándulásokhoz.

Mikor a kordéba befogott, a templomba sietett, a régi tabernaculumból kivette a szent ostyát s minden egyebet a táskájába tett, amire szükség volt s elindult vele.

Már negyed tízre járt az idő s az egész faluban mindenki aludt. Lacabasse, az egyházfi, csupa hivatalos buzgalomból is ajánlkozott rá, hogy a papot elkíséri; az abból azonban nem fogadta el ezt az ajánlatot már csak azért sem, mert Lacabasse már elmúlt hetvenegy éves. Az öreg szolga ellenezte ezt az éjjeli kirándulást és a cseléd is rosszat jósoit a papnak s nagyon ajánlotta neki, hogy egyedül ne menjen át az orléansi erdő ségen, amelyen keresztül ment a solmiéresi országot.

Az abbé azonban arra gondolt, hogy az Isten az utitársa s így nem kell félnie semmitől. Az ezüst szelenczébe tett szent ostyát a zsebébe dugta, felült a kordéra s imádkozva elindult. A rudra lámpát akasztott s így látott annyit, hogy nem kellett az árok tól félnie. Különben is oly sötét volt, hogy e lámpa nélkül lehetetlenség lett volna eligazodnia.

Mikor a loup pendui ligetet elhagyta, a pap egyszerre azt hallotta, hogy valaki jár-kál a közelben. S Holofernes egyszerre megállott. Az abbé sohasem félt semmitől, mert egész életében mindig gondolt a haláira; az volt a meggyőződése, hogy a bűn a legborzasztóbb gyilkos és hogy csak a vétkeink fenyegetnek bennünket veszedelemmel.

Tehát nem ijedt meg most sem, hanem, nagy lelkinyugalommal, haragosan így szólt:

— Van itt valaki?

— Igenis van, — válaszolt valaki a sötétben.

— Persze valaki olyan ember, aki eltévedt? — kérdezte a pap,

— Igen, valaki, aki eltévedt s szeretne Thierry felé menni.

— Ha így van a dolog, szólj a pap — akkor szálljon fel a kordéra. Én is arra megyek.

Néhány másodperc múlva megrecscent a kordé s a pap észrevette, hogy egy nagy kövér ember ült melléje.

Az azonban olyan sötét volt, hogy az utitársa arcát nem igen ismerte fel. Valószínűleg valami munkás ember, gondolta magában s azért olyan durva és eiszánt az arczkifejezése, mert a sok nehéz munka eldurvította.

— Ön tehát pap? — szólt az idegen — No, előre!

A kordéval elindult Holofernes; néhány percznyi hallgatás után így szólt az abbé:

— Na, most nem olyan idő van, hogy érdemes volna az erdőben sétálni.

— De nem ám! — válaszolt az idegen.

— Miért nem, barátom?

— Az utonállók miatt. Vagy nem hisz az utonállókban?

— Nem nagyon s ha vannak is utonállók: szomorú dolog, hogy vannak.

Megint elhallgattak.

— Ha nem veszi rossz néven a kérdésemet plebános ur, hova megy most éjjel, amikor aludnia kellene?

— Egy haldoklót kell az Utolsó Vacsorában részesítenem.

— Mindjárt gondoltam. S messzi lakik ez a haldokló?

— Thiexytől nem messze! a vasuti örmé haldoklik. Nem ismeri?

— Nem.

kételkedni semmi okunk nincs. Mert a mai vármegyének olyan képzelte tisztviselő személyzet áll rendelkezésre, mely intelligenciájával és buzgóságával a legnehezebb feladatok megoldására is képes.

Sok hasztalan irkafirkától szükségtelen eljárástól ment fel az új törvény a tisztviselőket, míg a közönséget idővesztéstől és hivatalról hivatalra való futkózástól kiemeli meg. S ezzel egy rendkívül fontos eredményt értünk el.

A buza értékesítése.

Debreczen, jun. 7.

Mind közelebb jutunk az aratáshoz! Egy rövid hónap — és megpendül ország-szerte a kasza, megkezdődik az aratás, az a végtelenül fontos és kétség megremények közt várt munka, amitől az országnak s a népesség zömének jó léte és boldogsága függ.

Ha semmi más nem, ez az idő teljesen igazolja azt, hogy agrikultur állam vagyunk, ahol a közgazdaságnak s az államéletnek zavartalan menete és biztonsága a mezőgazdaságra s főként az aratás sikerére támaszkodik. Minden szem a mezőgazdaságra figyel már most is, várja s szorongva lesi a híreket, melyek a gabonák állásáról, fejlődéséről, esetleges elemi csapásokról stb. érkezik.

A földmivélségi kormány nagy apparátussal dolgozik e tekintetben s tudósítóinak egész légioja számol be jelentéseivel, melyet a miniszter — összegezve — minden 10 napon a nyilvánosság elé bocsát.

Sajátságos a dologban az, hogy a tudósítók jelentése és a tényleges állapot ritkán harmonizálnak! A tévedés pedig onnan ered, hogy a tudósítók már most adnak számszerű

becsléseket, holott egy ilyen becslés abszolúte meg nem bízható és nem is teljesíthető; mert nincs a világon az a praxisban megszokott gazda, aki ma a várható termésre már biztos becslést adhatna.

Ez az állapot szülte a múlt évi termésbecslési jelentésekkel szemben is azt a két millió q-ra rugó eltérést, mely a cséplések után tudódott csak ki, — szóval akkor, mikor a miniszter által kiadott miniszter által kiadott jelentés kedvező eredményei megtették a hatást arra, hogy az árak ez irányban alakuljanak ki.

Ez a kicsinyke tévedés már millió kárt jelent a magyar mezőgazdaságra: kárt melyet egy hibás kormányzati ténykedés miatt elszenvedniök kellett, s mely örökre elvesztett nemcsak a gazdáknak, de az országra nézve is, mert az ebből eredő hasznót bezsebelte a börze s révén azok az elemek, kik az állami szükségletek fedezéséhez csak a legkevesebbel járulnak.

A buzaértékesítés ügye vitális érdeke nemcsak a gazdáknak de az egész közgazdaságnak s magának az államnak is, a melyre nézve éppen nem lehet közömbös, hogy az a 38-40 millió métermázsa termés minő áron és mily körülmények közt értékesül. Néhány fillérnyi áresés ugyanis milliókra rugó károsodást okozhat a gazdáknak; s ha a gazda termelése nem jutalmazó: nem kamatoznak a befektetések, megakad a haladás és megcsökken az iparcikkek fogyasztása; megrendül az adófizető képessége az egész vonalon, — szóval egy olyan helyzet támad elő, mely deprimálja a kedélyeket s általános pangást támaszt az egész gazdasági élet menetében.

Ilyen általános pangásról halomszámra érkeznék napról-napra a panaszok immár néhány év óta. Pang a mezőgazdaság, pang az ipar és pang a kereskedelem; megrikkult a pénz, megfogyott a munka, beütött a pénztelenség s bedugultak az összes kereset for-

rások, melyek előidézték végre azt, hogy a munkásnép kivándorolni kénytelenült s a munkáskéz megfogyatkozásával a mezőgazdasági üzem még inkább megnehezült.

A kivándorlások, az ipari és kereskedelmi pangás tisztán a mezőgazdasági válságnak következményei; e válságot pedig első sorban a buzaértékesítés mizerábilis volta idézte elő.

Súlyosbitotta a helyzetet az állatértékesítés megnehezülése s az állattenyésztésünkben fellépett ragályosbetegségek, amelyekből politikai és gazdasági szövetségeseink ürügyet kerestek kivételünk megnehezítésére.

A baj óriási és súlyos erővel nehezedik rá egész gazdasági életünkre. Fenyegette van gazdasági önállóságunk, sőt egészen cziánk is. A létező bajokon — tehát tisztán a közügy érdekében is, — mielőbb segíteni kell! A gazdasági válságnak hibijé pedig a gabonaértékesítése és főként a buza értékesítése lévén: világos, hogy első sorban ez az ügy szorult rá a rendezésre, a mai képtelen szervezet alapos reorganizációja.

A teendőök sürgősek, s a berendezkedés módjai világosabbak! És itt reá kell utalnunk arra, hogy a nagy állami omnipotenciával szervezett hitelszövetkezetek éppen nem képesek a bajokra gyógyító irt adni. A hitelügy szervezése ugyanis csak a szorult helyzetben levő gazdának ad pillanatnyi segítyt, de a zavaroktól meg nem menti! Segíteni csak az értékesítés ügyének helyes alapokra fektetésével lehet.

Ez pedig csakis a gabonaértékesítő és raktári szövetkezetek szervezésével volna kivihető! Meg kell tehát sürgősen teremtenünk ezeket a szövetkezeti alapon felépítendő közraktárakat, hogy ezek szolgáljanak az effektív kereskedelem olyan emporiumaiul, a melyekből a kínálatot a fogyasztás módjához és mértékéhez lehet és kell idomítani, s ezzel elérni és lehetővé is tenni azt, hogy a gabona currens ára az előállítási ár alá ge-

- Akkor ön nem idevaló?
- Nem.
- Es nem is ezen a vidéken lakik?
- Nem.
- Csak utazik erre?
- Igen, tisztelendő ur.

Elhallgattak. Miután a villaudesi mocsarakat is elhagyták, befordultak Chilleurs felé a meredek uton. A számarának azonban már elfogyott a lélegzete s már csak czammogva lépegetett, mikor az idegen nagy ügyességgel rárohant a papra, a saroglyába lökte s nagyot ütött rajta.

Nem volt nehéz végeznie vele: az öreg még csak nem is kiáltott. A küzdelem ugyan rövid ideig tartott s rettenetesen sötét volt. A pap csak egyet-kettőt rugott a kocsi oldalán s a büntény be volt fejezve. Az utonálló már fölemelte a kezét, hogy leszurja az öreget, mikor a sötétségben alig két lépésnyiről rettenetes ordítás hallatszott, mintha valaki végső erejét összeszedve segítségért kiáltot volna.

Holofernes kezdett el ordítani.

Mikor a gyilkos ezt a szokatlan hangot hallotta, amelyet sehogyan sem tudott megmagyarázni, fölugrott s elejtette a kést.

A számar már elhallgatott s az utonálló még mindig remegve figyelt, mikor a pap a saroglyában föleszméle egész nyugodtan megszólalt:

— Van-e gyujtód?

— Van; miért? — szólott a megrémült utonálló.

— Gyujts meg egy vagy két szálat; elvesztettem valamit, amit megakarok találni.

Az utonálló, akit az ismeretlen ordítás és a pap hősiessége egészen kihozott a sodrából, elővett egy gyujtót s végighuzta a cipője talpán.

A pap körülnézett s fölvetta a kocsi fe-

nekéről egy közönséges kemény fából faragott keresztet.

— Ezt a feszületet mindig az övemben viselem! — szólott a pap. — Hallottam, hogy elejtettem s nagyon fájt volna, ha elvesztettem volna, mert nagyon sokra becsülöm... Na, előre te lusta!

S a számar megint elindult a kordéval. — S miért becsüli olyan sokra ezt a keresztet? — kérdezte az utonálló, aki rettenetesen nagy zavarban volt, mikor látta, hogy támadásával a pap így keveset törődik.

— Hogy miért becsülöm olyan sokra! Majd mindjárt megmondom. Látod, ezt a feszületet tizenhatsz ember csókolt meg egy perczel a halála előtt!... S ki nem találod, hogy milyen volt a haláluk!

— Házoruban haltak meg vagy choleraiban?

— Sokkal rosszabb volt a haláluk! — Rosszabb, mint a cholera? — Szavamra mondom, hogy sokkal rosszabb... mert lefejezték őket. — Lefejezték?... Teringettét!

Néhány perczig megint nem szólt egyikük se egy szót se... Az éj most már nem volt oly sötét, mint az imént; a felhők oszlani kezdtek s egy-két csillag már feltűnt az égen. Az öreg pap aztán megint megszólalt:

— Igen, fiam, tizenheten csókolták meg; — óh, az ilyet nem felejtí el az ember, aki a La Roquette fegyház lelkésze volt.

— Micsoda? On a La Roquette fegyház lelkésze volt?

— Igen, tizenegy évig. — Micsoda?! Ah, hiszen akkor én valószínű szornyeteg vagyok...

Az abbé azonban nem hallgatott rá hanem tovább beszélt.

— Emlékszem még ezekre a szegény te-

remtésekre... Gamazera... Adriennetre... Chaulotra...

— Chaulotra, aki egy fogorvosnak a szakácsnéjét megölte?

— Igen, arra.

— Én is inmertem; egy ezredben szolgáltunk.

— Meggyönt és nagyon meg volt indulva... Mielőtt fölment a verpadra, mindenkitől bűnbánóan bocsánatot kért... Voltak olyanok is akik sirtak. Chaulot azonban az utolsó perczben nagyon nyugodt volt... Még a többiek is, Petit Paul, Soumonin... mind mind megcsókolták ezt a feszületet anélkül, hogy erre biztatnom kellett volna őket... Most már érti, hogy miért olyan heces nekem ez a feszület?

Néhány percz óta nagyon nehezen lélegzett az ismeretlen utitárs.

Végre összeszedve a bátorságát s így szólott:

— Én nem tudom, mi az oka plebános ur de amióta tudom, hogy ön a La Roquette lelkésze volt... bánom nagyon bánom, hogy oly gyalázatosan bántam önnel...

A pap félbeszakította:

— Jól van, jól van... ne is beszéljünk róla... Az igaz, hogy az imént nem szépen viselted magad... de ennek már vége... Mi bajod van neked te szegény fiu? Nagy gondjaid vannak? Nyomorogsz? Valószínűleg így így van... Az ember éhes és nem tud keresni... nem csoda ha elveszti a fejét s aztán egy este amikor nagyon sötét van elkövet valami ostobaságot... De látod ezt a semmirekélőkre kellene biznod... Te jó nevelésben részesültél s annak idején katekizmust is tanultál...

— Igen... de már nagyon régen...

— Látod! S aztán katona is voltál! Iste nem, a katonaélet oly szép! Ha pap nem lettem volna, katona szerettem volna lenni. Látod ez az ostobaság amit velem tettél na-

sülyedjen! Itt és ebben a kérdésben van a mezőgazdasági bajok gordiusi csomója. És e bajok orvoslása tekintetében az állam eddigelé miben sem sietett segélyre a gazdáknak. Bár tudta és érezte, hogy ez a bajok rákfenéje, tenni még sem tett semmit; a kezdeményezést és kivitelt teljesen a társadalomra hagyta, holott bizonyos az, hogy egy agrikultur államban, a hol tehát a mezőgazdaság minden másnak az alapja, az állam éppen nem zárkozhatik el attól, hogy a bajok orvoslásához segítő kezet nyújtson!

Ennek legyen már egyszer vége!

A közjövőképületről kerülni kell nemcsak ügyekre, hivatalnoki és katonatiszti fizetések javítására, de olyan befektetésekre is, melyek a közjólét emelésére s a gazdasági élet erőteljesebb löktetésére is kedvezően hatnak. A gabonaértékesítő közraktári szövetkezetek kétségtelenül ilyen hasznos beruházásokul kínálkoznak s mi volna természetesebb, mint ha az állam segítő karjával ennek az ügynek is a hóna alá nyúl!

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter hivatalos működésének eddig lefolyt ideje alatt hebizonyította azt, hogy a mezőgazdaság ügyét szívén viseli. Tett is már igen sokat, aminek jótékony hatása napról napra érezhető! Ki kell azonban mondanunk azt is, hogy a bajok orvoslására még nem tett meg mindent s főként elmulasztotta a gabona-értékesítés ügyét nyélbe ütni. Vegye tehát sürgősen programjába ezt is! Mert egy bizonyos! Hiába oktatja a népet s a gazdákat, hiába állít nagy költséggel mintagazdaságokat s hiába terjeszti a belterjes kultura ismérveit akkor, ha egyuttal megfelelkezik az értékesítési ügy rendezéséről. Így a helyzet csak rosszabb lesz. Mert mi ér az átalakulás, mit a költséges beruházások, ha továbbra is nyílt kérdés marad az értékesítés ügye s megfelelő organizáció hiányában alacsony, — előállítási áron aluli a gabonák ára?

gyön jelentékeny dolog... Küzdened kell a sorssal; ... de hát ez mindnyájunknak meg kell tennünk... Holnap reggel egy kis kőményes pálinka mellett majd elmondod, hogy mi a bajod: majd igyekezni fogunk, hogy rendbehozzuk a dolgot... Most, tudod, gyön tenni kell mennem... Elkisérsz?

Az idegen csak mormogott:

— Igen... szívesen...

— Na jól van... Ha az Istennek a parancsait teljesítettük, akkor majd visszatérünk Chauvignybe. A plebánián alhatol s holnap reggel majd a mise után beszélgethetünk. Rendben van a dolog?

— Meg kérdezi mindent megteszek amit csak kíván.

Mikor negyed óra múlva a vasuti őrházhoz értek, az asszony már haldokolt.

Az abbé azonnal hozzálátott a szertartás előkészítéséhez. Míg a pap a kis szelenczét elővette és két égő gyerta közé tette, az utonálló vigignézett a papon a szoba csupasz falain a sarokban hörgő betegen s a falra vörös vasuti zászlócskán, amelyről eszébe jutott az a másik zászló, amely után annyit gyalogolt, mikor még tisztességes ember volt.

E közben a pap imádkozott és kinyitotta a szelenczét. A kis ostya szinte ragyogott az ujjai között s mintha fényességgel árasztotta volna el a szobát. A pap lassan az utonálló felé fordult s merően de kimondhatatlan szelidséggel nézett rá. Az utonálló lehajtotta a fejét és letérdelt. Aztán az abbé oda ment az ágyhoz.

Mikor a mennyei kenyeret odanyújtotta a haldoklóknak, az asszony ösztönszerűleg ki nyújtotta félig meztelen karját, mintha azt akarta volna jelezni, hogy az út most már szabad előtte...

Az ilyen üzem nem lehet jutalmazó! Olcsó buzaárak mellett tönkremegy a gazda. Az olcsó árak szülik az eladósodást elszegényedést, a depekorációt s végül a koldusbotot, a mit a szerencsétlen vergődő kétségbeesetten cserél fel a vándorbottal!

Nagy Dezső.

A délafrikai háború.

A burok törhetetlenek.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 7.

A harcztérről igen gyéren érkeznek a hírek. Gyérebben, mint valaha. Ez a tény annak látszatát kelthetné, hogy az egyenlőtlen harc eljutott utolsó stádiumába.

Botha serege az utolsó zárt bur csapat, a többi mind egy-egy maroknyi had, amelyek minden összefüggés nélkül dolgoznak és a melyeknek igazában elismert vezetőjük sincs. Terv nélkül járnak, kelnek, bolyonganak ezek, gondosan kerülve minden nagyobb összeütközést nagyobb angol csapatokkal, de attól a reménytől éltetve, hogy itt-ott megrohanhatnak egy ellenséges élelmiszeroszlopot, avagy utját állhatják egy-egy vasuti vonatnak.

De azért ez nem csüggedés, nem lemondás. Valami hűvös erő, valami lelki hatalom tartja őket fegyverben és így kétségtelen, hogy a háború még hónapokig el fog húzódni.

Az éhezés, a hideg, a hiányos ruházat minden más katonáját a világnak már régen végkép letörte volna; a burok azonban, akik lelkük, szívük mélyében tudják, hogy ügyüknek végső diadala lehetetlen, biznak, hisznek és ami fő, önként nem adják meg magukat.

Akik Majersfontain és Colenso mellett vitézek voltak, vitézek még ma is; Stein és Botha szelleme hat rájuk ma is. De Wett nem abból az anyagból való, hogy egyhamar kifáradjon és az istenbe vetett bizalom, a szakadság szeretete ma is változatlanul olyan, mint volt.

A bur, aki istenében bizik, elfelejti minden szenvedését és kitart, amíg az angol golyók elviszik közülök az utolsót is és a mig eljutnak az igazi szabadság menyei birodalmába, ahol nincs ellenség, nincs háború, ahol az angolok és burok mint angyalok szoritják meg egymás kezét... De nem! Erre már a bur nem gondolhat. Az angolokkal nincs együttélés sem itt, sem a tulvilágban!...

Az a hír különben, hogy Smit bur tábornok és Botha tábornok titkára Stander-tonban az ottani németalföldi konzullal tárgyalta, az angolokban újra felkelti azt a reményt, hogy béketárgyalások vannak folyamatban.

Mai távirataink a következőket jelentik:

London, jun. 7.

A Dél-Afrikában működött polgári orvosok tiszteletére adott lakomán Brodrick hadügyminiszter azt mondotta, hogy nézete szerint a háború megmutatta, hogy a brit csapatok nincsenek rosszabbul kiképezve, mint a szárazföldi hatalmasságok katonái. A Kinában szerzett tapasztalatok is megmutatták az idegeneknek, hogy még sokat tanulhatnak az angoloktól. A dél-afrikai há-

borut erélyesen, de emberiesen fogják folytatni. A kormánynak eltökélt szándéka, hogy mindent elkövet, a mi tisztességes és tartós békét biztosíthat.

Washington, jun. 7

Rokonok kérdezősködésére az a hír érkezett, hogy a burok sorai között herczolt és angol fogságba került amerikaiakat Simonstownba, Durbanba, Szent-Ilona szigetére és Ceylonba vitték. A foglyokról kellően gondoskodnak és helyzetük — mint a fokvárosi konzul jelenti — most sokkal jobb, mint az angoloké.

A mérnök szcrlme.

Egy 13 éves lányka kalandja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 7.

Ajúlodozó asszonyt vittek tegnap éjszaka a budapesti főkapitányságra. A nő fejét, mellet véres sebek borították. Nagy sokára tért csak magához és ekkor elmondta, hogy tulajdon sógora: Hubert Andor földművelésügyi miniszteri mérnök megszöktette az asszony 13 éves hugát, s a mért ő a szöktetést meg akarta akadályozni, Hubert kékre zöldre verte. A szörnyű családi skandalum részletei a következők:

Balázs István cigányzenész évek óta lakik a Bástya-utca 4. számú házban. Feleségének két nővére van. Az egyiket megszerette Hubert Andor, egy nyugalmazott honvéd tábornoknak a fia, a ki a földművelési miniszteriumban mérnök és feleségül vette ezelőtt 9 évvel. A másik nővére egy szepesmegyei cigányprimásnak lett a felesége.

Hubert jó ideig boldogan élt a kis cigánymenyecskeivel a Borz-utca 5. számú házban. Utóbb meghalt a vidéki primás és csakhamar utána felesége is. Két árván maradt gyermeküket Balázs István felhozta Budapestre és úgy nevelte őket mint a maga gyermekeit.

Itt ismerkedett meg az egyik leánykával, a viruló szépségű 13 éves Mariskával Hubert Andor.

A tulajdon nagybátyja, bár magának is két gyermeke volt már, izzó szerelemre gyuladt a tizenhárom éves huga iránt. Elhanyagolta a feleségét, nem törődött a gyermekeivel. Naphosszat járt az ártatlan lányka után. elhalmozta ajándékokkal, csábította, hivo-gatta. Balázsék már kitiltották Hubertet a házukból, de ez sem használt.

Hubert tegnap este órák hosszat sétálgatott Balázsék lakása előtt. Az utca sarkán fiakker állott, Balászné egyedül volt otthon a ki Mariskával. Hubert végre belépett Balázsék lakásába. Indulatosan rászólt az asszonyra, hogy engedje át neki Mariskát, mert sétára akar vele menni. Balászné kiparancsolta Hubertet, a mire ez botot ragadott és vele agybá-főbe verte Balásznét. Az asszony összeesett, és e közben Hubert megszöktette a kis Mariskát.

A rendőrség megindította a nyomozást. Érdekes még megemlítenünk, hogy Hubert Andornak a nővére tavaly egy cigány czimbalmossal megszökött s utóbb felesége is lett ennek Pozsonyban.

Tündérest a Nagyerdőn.

— június 7.

A cseresznyeünnepély óriási arányai méltán keltik fel a legmeszebbmenő érdeklődést. A szórakozás minden neme és a az élvezek hosszú sora várja ott a látogatót, ki sokáig fog visszaemlékezni az ünnepély fényére. — A ki szeméit akarja gyönyörködtetni betelhetik a s á t r a k csoportosításának a virágkorzó ragyogó felvonulásának és a villámfény ragyogásában uszó álmokképek szemléletével. Mivelhogy azonban az emberi teremtmény nemcsak igével, hanem más egyébbel is él, a figyelmes rendezőség gondoskodott arról, hogy a közönség ne legyen tulságos költekzésének kitéve, az pedig ki van zárva, hogy megsarcoltassék. Dacára az ünnepély és a kerestet nagy mérvének, az élvezeti czikkek arai oly alacsonyak a minő árakon azt rendes körülmények közt a czukrászdában, éttermekben sem lehet kapni.

Megnyugtatóul felsoroljuk néhány czikk árát, melyeket a megállapított és szigoruan betartani rendelt árjegyzékből vonunk ki.

Egy nagy adag fagyalt ára	40 fillér.
» » » sonka	» 70 »
virslis formával	» 25 »
szalámi	» 50 »
sajt	» 30 »
egy pohár sör	» 20 »
egy félliter bor	» 50 »
egy pohárka pezsgő	» 70 »

A többi czikkek ára hasonló alacsony a vannak megszabva.

A világítás kérdése — mint annak idején már megemlítettük — sok gondot adott a rendezőségnek mert a város nem engedte meg a gáz bevezetését az erdőbe.

A rendezőség tehát egyenesen a kereskedelemügyi miniszter urhoz fordult, tőle kérvén a hordozható villanyos felszerelés átengedését. És a nagy Ur, — méltányolva a nőgyelet humánus törekvését, a legkézszege sebben tett eleget a kérelemnek, így válaszólván a nőgyelet elnökének :

»Nagyságos asszonyom!

A nagyerdőn megtartandó jótékony-célú multság részére kért transportabilis villamos világítási felszerelés tárgyában hozám intézett szives soraikra örömmel engedtem előterjesztett kérésüknek s elrendeltem hogy a világítási felszerelés június 9 ére rendelkezésre bocsájtassék.

Öszinte tisztelettel
Hegedüs.»

Mint hogy a felszerelés kezdése a vasuti üzletvezetésre bízott s a miniszteri levél részleteket nem tartalmazott, Dobiecki üzlet vezető ismételen a Miniszterhez fordult, ki akkor már Bécsben járt s intézkedéseit onnan telefon útján tette meg.

A miniszter ezen emberbaráti és nemes lelki magatartása a nőgyeletet mély bálára kötelezi s a szórakozó közönségnek tündéri látványt biztosít.

Jegyzőjelöltek juniálisa.

május 7.

Szépen sikerült juniálist tartottak tegnap este a közigazgatási tanfolyam hallgatói a nagyerdei vígadó tánctermében Ez volt a jegyzőjelöltek első juniálisa s büszkék lehetnek első sikerükre. Nagyszámu és előkelő közönség töltötte meg a nagy termet, nagy számban jelentek meg a város és megye vezető férfiai közül s vidékről is számos család jött be ez alkalomra Debreczenbe. Egész a hajnali órákig tartott a kedélyes multság, melyhez Rác Károly hírneves bandája szolgáltatta a talpalávalót. A jelenvolt hölgyközönség névsorát a következőképen sikerült tudósítónknak összeállítani.

A s s z o n y o k :

Özv. Barabás Károlyné, özv. Kirvaji Lászlóné, Budaházy Odönné, Péntes Sándorné, Simon Kálmánné, özv. Varga Kálmánné, özv. Schmidt Józsefné, Nagy Gyuláné, Hamary Károlyné, özv. Rogge Vinczéné, özv. Budaházy Gyuláné, özvegy Toperczer Józsefné, Kiss Lajosné, Boruzs Imréné, Korner Gyuláné, Oláh Imréné, Magoss Józsefné, Veress Jánosné. Tóth Kálmánné, Oláh Józsefné, Varga Károlyné, Ács Andorné, özv. Nemes Antalné, Eisenbein Antalné, Püspöky Lajosné, Alföldy Mihályné, Szatmáry Péterné, Gréf Józsefné, Zvér Ferenczné, özv. Tóth Ferenczné, özv. Szabó Mihályné, Ozsvald Ferenczné, özv. Fismann Józsefné, Bernáth Lajosné, Ferenczy Józsefné (M. Pércs), Kiss Józsefné (Földes), Bartha Lajosné (Kaba).

L á n y o k :

Fábián Margit, Nagy Ilonka, Alföldi Gizike, Munkácsi Mariska, Margittay Ilonka, Kasszin Terike, Kerezi Teréz, Varga Etelka, Varga Jolánka, Varga Juliska, Onodi Szűsz Mariska, Schrantz Laura, Dalmár Lujza, Reizinger Piroška, Rogge Berta, Budaházy Jolán, (Sámson) Toperczer Elza, Kiss Rózsika, Kovács Lujza, Boruzs Ilona, Kovács Mariska, Körner Ida, Oláh Irén, Püspöky Emma, Püspöky Margit, Molnár Ilona, Györy Ida, Szathmáry Irma, Szathmáry Jolán, Gréf Ida, Zvér Margit, Kol Ilona, Tóth Zsuzsika, Szabó Juliska, Szabó Mártha, Szabó Anna, Kolonics Giza, Eisenmann Margit, Bernáth Gizike, Ferenczy Ida, Ferenczy Viktória (M. Pércs), Kiss Piroška és Vilma (Földes), Bartha Rózsika (Kaba) stb.

N A P I H I R E K

— A közigazgatási eljárás egyszerűsítése.

Tegnap délelőtt népes értekezlet volt a városházán K o m l ó s s y Arthur főjegyző polgármester helyettes elnöklete mellett, melyen a belügyminiszter által leküldött törvényjavaslatot vitatta meg ez e czélból egybei volt értekezlet. Felolvasták a 44 § ből álló törvényjavaslatot, s pontonként vitatták meg. A magas niveau álló eszmecserében résztvettek az elkökön és V a r g a Károly előadón kívül Kazinczy Gábor, Simonffy Béla, Horváth István, Oláh Károly, Boczkó Sámuel és Végh Gyula főkapitányok, Erdélyi István és dr. Boldizsár s a megállapodások — néha szavazat útján is döntöttek — jegyzőkönyvbe foglaltak, melyek alapját fogják képezni a tanács által a belügyminiszterhez intézendő felterjesztésnek. Az értekezleti ülést az elnök d. u. 1 órakor rekesztette be.

— **Urnapja** Ragyogó tavaszi kedvezett tegnap Urnap ünnepének, amelyet a hagyományos fényvel ült meg Debreczen katolikus közönsége. Az átlényegülés tanainak unnepe a szent-anna utczi katolikus templomban 9 órakor főisteni tisztelet volt, s hova már kora reggel elzarándokolt a hívő közönség. Majd istentisztelet után fényes körmenet volt a Bathányi, Kossuth, Piac és Szent Anna utczákon át. A felállítottoltároknál tartott istentisztelet után a katonaság diszlovést adott. Majd a templomba tért vissza a menet, ahol a te Deum landamus fejezte be a szép ünnepélyt.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést : A fájdalomnak lesújtó érzetével tudjuk felejthetetlen férj, apa, testvér és rokonnak néhai Hórebhegyi Sinay Lajosnak életének 47 ik évében rövid kinos szenvedés után, folyó hó 6 án délután fél 6 órakor történt csendes elhunytát. Kedves halottunk porrészzei folyó hó 8 án délután fél 5 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után fognak a helybeli közkórház-

ból, a Kossuth utczi temetőben a földnek visszaadni; mely végültszességétélre az elhunyt rokonait és barátait szomorodott szívvel meghívjuk. Testvérei : Sámuel nejevel és gyermekeivel. Mária férjével. Sógornője : özv. Sinay Jánosné gyermekeivel. Neje : özv. H. Sinay Lajosné, szül. Trittnér Antónia. Gyermekei : Margit, Karolin, Vilma, Lajos, Mariska, János, Zsiga. Mostoha leánya : Kapros Margit.

— **Választmányi ülés.** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyletének (: választm.) debreczeni fiókjának választmánya f. évi június hó 2 án tartotta havi rendes ülését Keller Jakab elnöklete alatt. Elnöki jelentés szerint : Vagyon a központi pénztárnál Bpsten 429 909 kor. 26 fillér. Az egylet összes taglétszáma 14 503 fő. A fiók egylet taglétszáma 242 fő. A fiók-egylet külön-alapja 216 kor. 74 fillér mely összeg özvegyek és árvák segélyezésére fordítatik. Belépni óhajtoknak készséggel szolgálnak felvilágosítással az egylet hivatalos helyiségében minden vasárnap délelőtt 9-től 12 ig és minden hó 1 én este 7-től 9-ig a »Debreczen Városá« hoz címzett vendéglőben, a városházzal szemben.

— **Névváltoztatás.** G l ü c k József debreczeni lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel T i h a n y i r a változtatta át.

— **Óriási vihar** dühöngését jelentik az ország több vidékéről A hírek nagy pusztításról szólnak miket ugy a természetben, mint emberéletben és egyéb javakban okozott. Több helyütt villámcsapásokkal járt a zavar óriási károkat okozva ugy a leperzselt vetésekben, gyümölcsösökben, mint a házak felgyújtásában A tegnapi nagy zivatar különösen Kolozsvar környékén okozott nagy károkat. Többek között a kolozsvari telefonhálózatban 140 állomás vezetékét tépte össze.

— **Elismerés és köszönet.** A párisi nemzetközi kiállítás kormánybiztossága nevében Miklós Odön, kormánybiztosi helyettes kiállítási részvevőket E köszönőiratból több jutott el Debreczenbe is s ezek között Kiss Ferenc festő és fényképész is kapott egyet a párisi nemzetközi kiállításra felküldött néprajzi fényképeiért.

— **Hangulatos keringő** jelent meg Rózsavölgyi és társa kiadásában Pavelkó Jolán termekény és zengzetes tolla alól. A keringőirodalom jelenlegi gyarlósága és tultengése közepette valóban üdülést szerez e szép munka élvezette, melyben a Waldteufel jellemző elegikus hangulat gyönyörűen egyesül a Metra-féle bájos melediakkal. A lendületes rythmusra szótt, finoman harmoniált dallamok alkalmassá teszik ezen értékes tánczdarabokat ugy salon előadásra valamint zenekari felhasználásra is. Az elegáns kiállítású keringő czime Nannie's Dance, mert egy angol missnek van ajánlva. Ára 2 korona. Minden hangjegyekereskedésben kapható.

— **Öngyi kos színlész.** Makóról értesitenek Jörend Viktor, Szalkay szintársulatának tagja tegnap este, félórával az előadás előtt, lakásán szívenlőtte magát és meghalt. Tettének oka szerelmi bánat.

— **Agyonvert csikószámadó** Bujdosó Sándor csikós számadó folyó hó 4 én éjjeli víradóra a H. Szoboszlóhoz tartozó Angyalházi pusztán, a ménes közvetlen szomszédságában a pásztoroknyhó előtt ismeretlen tettesek agyonverték. A halállal vívodó csikószámadó, a kinek a fején 5 átható koponyasérülés van és akinek a felgyógyulásához semmi reményt sem tűznek az orvosok, teljesen eszméletlen állapotban fekszik szoboszlói lakásán; felvilágosítást, vagy valami utbaigazítást nem tud mondani. A h. szoboszlói és a Nádudvari csendőrs összes legény

sége mozgósítva lett. A nyomozást Singer Jónás őrmester vezeti. A tettesek kiléte még eddig ismeretlen.

— **Az akadémia új igazgatója.** A debreczeni főiskola közös tanárkari gyűlése tegnap délelőtt tartotta igazgatóválasztó ülését. A lelépő kiváló igazgató, dr. Bara Béla helyett az ismert pedagógiai és filozófiai író, dr. Öreg Jánost választotta meg a tanári kar, aki már egy ízben igazgatója volt a főiskolának.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Etesítettnek a tagok, hogy a Deák-Ferencz u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni és pedig: péntek este 7 órakor, szombaton d. e. 9 órakor, d. u. 5 órakor. Köznapokon reggel 6, este fél 8 órakor.

— **Hirdetmény.** A m. kir. budapesti I. honvéd kerületi parancsnokság a kerületéhez tartozó, különböző állomásokon elhelyezett m. kir. honvéd csapatok élelmi szükségleteinek biztosítása céljából pályázatot hirdet. A lejárati határidőül kitűzött napok és egyéb feltételek az alulírt kereskedelmi és iparkamaránál hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. Debreczen 1901. június 4. A kereskedelmi és iparkamara.

— **Verekedő koldus.** Ma délelőtt egy legrongyolt, sovány, betegesnek látszó koldus tért be Pál Mátyás házába. A házigazda 14 esztendő leánykájára már a kapuba rászólt a gyanus kinézésű koldusra, hogy csak menjen ki, nem kap ott semmit. A koldus megfordult a leányka követte, hogy utána a kaput elreteszelve, de a kapunál hirtelen visszafordult a koldus és botjával úgy vágta fejbe a kis leányt, hogy az eszméletét veszítve, összerogyott. A kis leány sikoltozására kirohantak a házból és a koldust üzőbe vették, akit a kezére, hogy elég fűrgén szedegette magára a lábait, mégis elfogták. A koldus Pika József rovott multu egyén, kinek már számtalanszor akadt dolga a rendőrséggel. — Letartóztatták.

— **Lebukott a lóról.** Jandik Péter fuvaros 12 éves fia ma délelőtt apja lovait a kovács hoz vezette patkóltatni. A fiu felült az egyik lóra, de ez utközben megbokrosodott és a fiut oly szerencsétlenül dobta le magáról, hogy ez fejével bukott le a köves utra és eszméletlenül terült el ott. A kis fiu koponya csontrepedést szenvedett. Beszállították a kórházba, de felgyógyulásához kevés reményt fűznek.

— **Szerencsétlenség egy bányában.** Mára maros Szigetről írják: Az ide félóránnyára levő Aknaszlatinán megrendítő szerencsétlenség történt. Pollák Domokos, a legszorgalmasabb sóbányászok egyike, a sóvágók mestere, e hónap 3-án 18 méternyire leakart ereszkedni a Ferencz bányába, ahol sürgőstennivalója volt. A felvonó gépnél azonban a gépmester helyett csupán egy fiatal, alig 16 éves fiu volt, aki nem értett a gép kezeléséhez. Pollák mégis, halaszthatatlan dolga lévén, beleült a liftbe, de az alig hogy megindult, óriási sebességgel rohant lefelé, mire a fiu fékeznél akart, de ekkor a karvastagságú drót kötél elpattant s a készülék ott függött 107 méternyire a bánya felett. Pollák látva a veszedelemet, kétségbeesetten segítségért kiáltott, de lehetetlen volt megmenteni, mert pár pillanat múlva az egész alkotmány Pollákkal együtt a mélységbe zuhant. Pollákokat teljesen felismerhetetlenül, összezúzva találták meg. A szerencsétlen ember családot hagyott hátra. A vizsgálatot megindították.

— **Jack, a hasfelmetsző redivivus.** Londonban a minap nagy rémületet keltett egy gyilkosság, melyet Jack, a hasfelmetsző ismeretes módja szerint követtek el. Az áldozat egy munkásnak a felesége, aki ivásnak adta magát és erkölcsstelen életet folytatott. Vasárnap este volt találkája egy oroszszal, aki őt egy mulatóhely külön szobájába vezette. Ott titosan és bizalmas tété a tétében követte el az udvarló a borzalmas gyilkosságot és azután iszonyuan megcsönkította a holttestet. A szomszédos szobában mulatók hallották az áldozat vészkiáltásait, de nem törődtek vele. Másnap reggel, amikor a pinczerek benyitottak a szobába, fedezték föl a vérfagyasztó gyilkosságot, de már ekkor a gyilkosnak hült helye volt. A londoni rendőrség most is, mint rendesen, még csak nyomát sem sejtí, hogy ki volt a gyilkos és hová menekült.

— **Egy örvongő rámtette.** Grácban Turus chek József sachsenfeldi paraszt évek óta örökös viszályban állt a feleségével. Mult szombaton annyira dühbe jött, hogy agyonakarta az asszonyt verni. Egy szolgálólány közbe lépett, de vesztére mert a dühödött ember csizmával agyonaposta s zemeit kitépte. Áztán megmosta véres ruháit egy patakban s egyközeli erdőbe menekült, a hol csakhamar elfogták.

— **A hordár bosszúja.** Valóságos vitriol drámát rendezett Buchsbaum bécsi hordár. Egy Eisler nevű kollegáját, amikor vele egy vendéglőben találkozott, leöntötte vitriollal. A szertefreccsenő vitriolecseppek Buchsbaumon kívül még négy embert megégettek. A dühöngő közszolgát letartóztatták és a rendőrségre vitték, hol zly különösen viselte magát, hogy jónak látták orvosi megfigyelés alá helyezettetni.

— **Öngyilkosság vallási kétely miatt.** Marburgban az ottani egyetem akadémiai körreit nagy gyászba ejtette egy tragikus öngyilkosság. M a n z e r t e o l o g u s, egy marburgi lelkész fia, egy diák kocsmában agyonlőtte magát. A fiatal embert az isten eszme valósága fölötti kétely oly komorrá és háborodottá tette, hogy öngyilkossá lett.

— **Uri formájú zsebtolvaj.** Ma délelőtt a Széchenyi-utcán egy elegánsan kiöltözködött hölgy próbált szerencsét mások zsebei körül, de rajta vesztett. Mellner Amáliának hívják az elegáns zsebtolvajt, ki egy vidéki uriaszszony zsebéből el is emelte annak erszényét melyben 68 korona volt, de egy zöldségárus asszony észrevette azt és az előkelő zsebtolvajt leleplezte. Mellner Amália a fővárosból örök időre kitiltott zsebtolvaj, kinek multja a legsetétebb foltokkal van teli. A veszedelmes nő csak két nap óta tartózkodik városunkban. Ilyen parfümiltatos, selyemruhás vendéghez eddig aligha volt szerencséje a rendőrség börtönének.

— **A másé.** Öszbecsavarodott, ravasztekinetű vén cigány áll a rendőrkapitány ság előtt. Azzai van vádolva, hogy egy ludat ellopott.

— **Hát hogy, mertél ahhoz a ludhoz nyulni!** Nem tudad, hogy az a másé? — kiáltott rá a kapitány.

— **Hiszzen tudtam, kérem, de hát mihez nyuljak, mikor minden a másé?**

— **A nagyerdőn a Dobo nagyvendéglőben** Márkus Jenő gondoskodik, hogy a kiránduló közönségnek mindenkor friss csapolású sörrel, villásreggelivel, délutáni uzsonnával, valamint vacsorával szolgálhasson. Halak: kecsge, tok, halászlé és egyéb különleges ételek minden időben kaphatók. Hetenkint 5 ször délutáni zene, szerdán Magyarai T. pénteken Rácz Károly és Veres Tóni zenekarai hangversenyeznek éjjeli 12 óráig.

Harcz a becsületért.

Főtárgyalás a kir. táblán.

(Saját tudósítónktól.)

Kolozsvár, június 7.

Nagy port vert fel a mult év vége felé a Danillo Antal szomorú tragédiája. Ezt a becsületes asztalos mestert végig hurezolták minden ujság törvényszéki rovatában s hiába erősítette váltig ártatlanságát a kir. törvényszék elítélte 2 évi fegyházra. Ezt a büntetést a királyi tábla és a királyi kuria is helybenhagyta.

A dolog úgy történt, hogy Danillo Antal kolozsvári asztalos mester a magurányári lakok építése idejére Gyaluban telepedett meg.

Itt ismerkedett meg özv. Tyirka György-nével, egy 70 éves korcsmárosnéval, — aki ki öreg napjaira a Danillo körében akarván meghuzódni, — szerződést kötött Danilloval, a mely szerint kolozsvári telkét reá átruházta.

Ekkor a Danillo irigyei hazug rágalmakkal rábírták Tyirkánét, hogy a megkötött szerződést bontsa föl. Ezt azonban nem tehetvén másképpen: azt a vádat emelte Danillo ellen, hogy őt házassági ígérettelkkel bírta a szerződés megkötésére. A tanuvallomások alapján ítélte el a törvényszék Danillót 2 évi fegyházra, mely ítéletét a kuria is meg erősítette.

Gyárfás László főügyész egy fogházvizsgálat alkalmával meghalván a Danillo panaszaát, intézkedett az újra fölvetel iránt s Danillo 7 és fél havi büntetés kiállása után az új főtárgyaláson nyomban szabadlábba bocsátatott, miután a törvényszék fölmentette a család vádja alól.

Fölmentette pedig azon indokolással, — mert Tyirkánének az első főtárgyalás rendeltett azon vallomása, hogy ő nem birt tudomással a Danillo nős voltáról, meg lett czéfolva s így vádlott ártatlansága minden kétséget kizárólag bebizonyította.

A törvényszék ítéletét a kir. ügyész megfélebbezte, de a kir. főügyészség a felebezést visszavonta. — Tyirkáné azonban a magánvádat átvette s e miatt a Gál Jenő tanácselnök tapintatos vezetése alatt megtartott táblai főtárgyaláson a Lázár Aurél főügyész indítványa folytán az első bíróság ítéletét jogerőre emelte.

A szegény Danillo Antal becsülete helyre volna tehat állítva, de ki fogja kárpótolni a 7 és fél havi jogtalan fegyház büntetésért?

Helyi piaczi árak

— A vásárfelügyelőség jelentése. —

Az 1901. év június hó 3—4-én, megtartott heti vásárok:

Buza	— 14 kor.	20 fill	— 14 kor	20 fill.
Kétszer.	— 12 »	80 »	— 12 »	60 »
Rozs	— 12 »	60 »	— 12 »	40 »
Árpa	— 10 »	80 »	— 10 »	60 »
Zab	— 13 »	20 »	— 13 »	»
Tengeri	— 11 »	»	— 10 »	80 »
Köles	— 11 »	»	— 10 »	80 »
Szalonna sós	100 kg.	88 kor.	»	92 kor.
» » uj	» »	80 »	»	»
Háj	— »	96 »	»	100 »
Zsir	— »	108 »	»	112 »
Kihasított sertés	»	»	»	»
Sertés hus	»	»	»	»
Széná	— 100 kg.	» 5 kor.	— fill.	4 k. 80
» II. rendű	» »	4 »	—	—
Ló felhajtattott	—	—	—	684 drb
Elkelt	—	—	—	450 »
Szarvasmarha felh.	—	—	—	610 »
Elkelt	—	—	—	338 »
Sertés felhajtattott	—	—	—	1355 »
elkelt	—	—	—	895 »

Virágos kert

A hazáért.

Ment az ifju hő kobelle!
Harcolni a szabadságért;
Vért áldozni ellenségöl!
Megtámadott szép honáért.

Kigyult arcezedal, fénylő karddal.
Rohant be a csatatüzbe.
Szép hazája ellenségét
Maga előtt tova üzve.

Otthon keserg a jó anya,
Fájó sohaj száll ajkáról;
Sebzett szive hirt venni vágy
Győzedelmes, nagy csatárol.

Megérkezik a várt levél
Gyászpecséttel leragasztva:
„Édesanyám! én meghalok,
De élni fog a szép haza!”

Könye omol az anyának,
De vigaszt nyújt a gyászlevél:
„Édesanyám, ne sirass, mert
Ki honért halt, örökre él!”

Szini Péter.

Both András.

Bajnai Both András vitéznek a nevét
Bizony édeskevesen ismerik ma a mi szép ki-
kötővárosunkban: Fiumében. Hej, pedig ne
feledkezzünk meg vitéz őseinkről, mert nekik
köszönhetjük, hogy annyi baj és szenvedés
után, a mienknek mondhatjuk ezt a földet, a
melynek birtokáért egy hosszú évezreden át
hiába küzdöttek ellenségeink.

Both András őseit ott látjuk már Árpád
apánk honfoglaló seregében. Egyik őse Kál-
mán királynak volt meghitt embere. Both
András pedig előbb Mátyás királynak, utóbb
meg II. Ulászlónak volt hadvezére, a ki a
törökök ellen vívott véres csatákban minden-
kor dicsőséget szerzett a magyar névnek. Ér-
deméért II. Ulászló király a horvát báni mel-
létságra emelte a hő hadvezért.

A szerencsétlen királynak sohasem volt
elegendő pénze. A folytonos hadakozás kia-
póztotta az állam pénztárát. Both Andrásnak
megesett a szive a jólelkű királyon és a tulaj-
don vagyonából tizenhatezer aranyat kölcsön-
zött Ulászlónak. Ez pedig igen nagy pénz
volt akkor. Azután a saját pénzén sereget
gyűjtött és lement a tenger mellékre, hogy ut-
ját állja a töröknek, a ki megszállással fenye-
gette a tengerparti magyar városokat.

Akkortájt Zengg volt Magyarország leg-
nagyobb és legfontosabb kikötővárosa. Mátyás
király ezt a várost „Magyarország kulcsának
és védő bástyájának” nevezte. Érthető tehát
hogy erre a városra fáj legjobban a töröknek
a foga. Mikor azonban a török neszét vette
szemre, hogy Both András a magyar sereggel
bevonult a városba, szörnyen megijedt és ha-
marosan békét kötött vele. Both András azon-
ban nem távozott Zenggből. Nem bízott a tör-
ök szavában. Megerősítette még jobban a vá-
rost és ott maradt.

Gondolta, hogy a török előbb-utóbb Zengg
alá vonul.

Ekkor történt, hogy 1508. év tavaszán a
velenceiek elfoglalták Fiume városát. Fiume
akkor nem volt a mienk, hanem a német csá-
szaré. A német császár pedig nem szabadit-
hatta föl a várost a büszke Velenceze zsarnok
uralma alól, mert akkor másutt hadakoztak
seregei. Pedig a velenceiek rosszabbak vol-
tak a töröknél. A város polgárait lemészárol-
ták, a nőket, a gyermekeket lánczraverték s
gályákra huzelták, a templomokat kirabol-
ták, a házakat felgyújtották. A megrémült vá-
ros nem tudta, mi tevő legyen. Hiába könyör-
gött a német császárnál, hogy ne hagyja a
védtelen várost végképen elpusztulni. Egyre
később a felmentő császári sereg.

A végső kétségbeesésben azonban egy
szerre csak eszükbe jutott a finmeieknek baj-
nai Both András uram, a hős magyar hadve-
zér. Híre a városukba is eljutott és erősen
biztat benne, hogy a nagylelkű magyar vitéz
nem hagyja cserben őket.

Both András megsajnálta a szegény fiu-
meieket és azzal bocsátotta el a követeket,
hogy másnap Fiume alá vonul seregével. Hej
a magyarnak még nincs párja e világon! A
magyar vitéz az idegen város szabadságáért is
kész volt az életét feláldozni. Annak a nem-
zetnek, a melynek ily fiai vannak, még az
ellensége is álmélkodással és tisztelettel emle-
geti a nevét. Vegyetek példát tőlök és áld-
játok a jó Istent, hegy magyarnak szület-
tetek!

Both András csakugyan megállta a sza-
vát. Másnap reggel virradóra mintegy kétezer
főnyi válogatott harcossal utra kerekedett
Fiume felé. Hej, de szép idők voltak azok, a
mikor még odalent a tengerparton magyar vi-
tézek sisakján ragyogott föl a nap, magyar lo-
bogókat lengetett a szellő, magyar ének szált
szájról-szájra!

Szörnyű rémület szállta meg a velencei-
eket, mikor híre járt a városban, hogy a ma-
gyarok utban vannak Fiume felé. Féltreverték
a harangokat s a ki csak fegyvert foghatott,
eszeveszetten futott a bástyákra.

Both András a sereg élén vágatott tüzes
paripáján, a mely olyan fehér volt, akárcsak
a tenger habja.

Az volt ám a hadd-el-hadd, mikor a ma-
gyarok neki rohantak a városnak s ugyanesak
döngetni kezdték falait. Hulltak a velenceiek,
akárcsak a legyek. A fiumeiek meg örültek,
mikor avárosuk falán megpillantották a ma-
gyar lobogót.

Rövid, de rettenetes volt az ostrom. A
velenceiek csakhamar meghátráltak és meg-
nyitották a város kapuit a győztes magyar se-
reg előtt.

A fiumeiek ujjongó örömmel fogadták
Both András és megváltójukat üdvözölték a
hős magyar hadvezérben, a ki önzetlenül visz-
szaszerezte nekik a városuk elrabolt szabad-
ságát.

Azóta bizony igen nagy idő telt el és

fiumeiek talán nem is emlékeznek rá, hogy
csaknem négyszáz évvel ezelőt, magyar em-
ber ontotta véré a szabadságukért.

Gauss Viktor.

A béka.

— Mese. —

A mocsáron széles lapulevél uszott. A
lapulevélen egy nagy béka ült. Büszkén né-
zett köröskörül és egyre így fujta a nő-
táját:

Urr, urr, urr vagyok
Széles e mocsáron!
Urr, urr, urr vagyok,
Széles e határon!
Urr, urr, urr vagyok.
Széles e világon!

És nem mert neki ellent mondani senki.
Hisz ottan ő parancsol, ő a békák őriása, e-
mocsár, e határ, e világ ura!

De egyszer csak ni! mi történt?

Iczinyke, piczinyke kő hullott a mo-
csárba. Honnan? Az égből esett le? Egy
fiu lőtte oda parittyával, avagy egy madárka
ejtette a mocsárba röptében?

Nem tudjuk! De az a gonosz kis kő ép-
a nagy ur béka tutaja mellé pottyant. Főlbil-
lent a tutaj s a béka nagyot ugorva menekült
a mocsár legvégébe, sűrű bokrok alá a nagy-
veszedelem elől.

Hanem azért nem engedett ott sem a
méltóságából! Folytatja ott is az énekét sötét
kis rejtekében.

És ha nem is lát egy makulányit sem
az egész világból és ha nem is láthatja őt
senki, mégis csak hangzik a dala:

Urr, urr, urr vagyok
Széles e mocsáron!
Urr, urr, urr vagyok,
Széles e határon!
Urr, urr, urr vagyok.
Széles e világon!

Csak elhiszitek, ha folyton m ondogatja:
Thirring Gusztávné.

Boldogabb haza.

Óh, magyar tanítók! Mindnyájatok ajka
Nemzeti nevelés oltára legyen,
Örök honszerem lelke égjen rajta,
Tárgyátok egyre a bilincseken.

Tördeljetek össze valamennyi lánczot,
Mely a szabad eszmék szárnyait szegi,
Tanítsatok meg a serdülő világot
Magyarul eszmélni, úgy is érzeni!

Összetört bilincstől oltárok tűzében
Készítetek csengő, arany kardokat!
Villogjanak fenne, sujtanak keményen,
Villanásuk legyen egy-egy gondolat.

Gondolat fakasszon nemzeti érzelmet,
S el nem söpör a sors zugó vihara.
Kardok villanásán, eszmék fénye mellett
Támád egy dicsőbb kor s boldogabb haza.
Pósa Lajos.

CSARNOK.**Az uzorás leánya.**

— Regény két kötetben, —

I r t a: **Vitkay Zoltán.**

— Első kötet. — 4.

II.

Kényszerhelyzet.

Felvette a revolvert s halántékának szegezte.

Ekkor kép jelent meg előtte, elbűvölő asszonyi arc. A szép Céliát látta, ki édes mosolygással tekint reá.

Az öngyilkos-jelölt ledobta a revolvert, s szövevényes élet útján felmosolygott a remény fényes szivárványa.

— Ugy van! Elfeleltem őt! — morgogá. — Igaz, hogy ő tett tönkre. Az ő beszédes ajkai, csábító mosolygása fosztott meg józan gondolkodásomtól, de hát ki van-e zárva végképen földi létem fentartása? ... Céliát mit sem tud vagyoni állapotomról s ha kezét megkérem, nem lesz oly botor, — hogy elutasítson. Egy Hedry gróf vagyon nélkül is a tekintélyes kérők között szerepélhet!

Elővette szivarkadobozát s rágyújtott. A cigaretté kék füstje gombolygott a szobában s Hedry gróf tovább lüzte gondolatait.

— Ugy van! ... Botorság lenne eldobni az életet addig, míg kibuvó ajtót találhatunk. Várjunk holnapig! Holnap megkérem Céliát kezét s ha enyimmé lesz, megmenekül a várthi uradalom az elárverezéstől.

— Kényszerhelyzetben vagyok, az igaz, de hát ki nyerni akar, mernie kell. Azután meg a levél! ... Mi lehet az a fontos tudósítás? ... Meg kell tudnom ezt is! ... Félre a kislelkűséggel! Bátoraké a szerencse.

Eldobta cigarettáját s nyugodt lélekkel feküdt le, mint ki legjobban rendezte dolgait.

III.

Előnyös ajánlat.

Már a fényesen ragyogó nap erős világításba helyezte a fenséges természetet, midőn Hedry gróf felébredett.

Csengetett inasának és segítségével a legelőnyösebb külsőt vette magára.

— Minél előbb beszélnem kell Céliával! — gondola. — Meg kell tudnom határozatát, mert a bizonytalanság rosszabb a halálnál.

Gyorsan szürcsölte be reggelijét s cigarettára gyújtott.

Azután sétatálczát fogott kezébe s épen távozni akart, midőn az inas belépett.

— Mit akarsz? — kiáltott rá Hedry gróf.

Az inas mélyen meghajolt.

— Bocsánat, méltóságod, egy uri ember beszélni óhajtaná veled.

— Menjen a pokolba! Nincs időm. Jöj-jön később.

— Mondtam neki, könyörgöm, de azt mondá, hogy sürgős az ügy.

— Hát neve? nem mondta?

— Reicher bankárnak mondá magát. Hedry gróf mélyen elhalványult. Érezte, hogy minden vére agyába szállt.

— Bocsásd be! — mondá komor hangon. Letette sétatálczáját s leült székébe.

Pillanat mulva belépett Reicher bankár.

Az arcz ismével foglalkozók sehol nem találhatnának ennél méltóbb tárgyat.

Az egész ember merő alázat; arcza örök mosolygás, de hiuz-szeméi kaján tekintetűek. A basiliskus-kigyó fuvolászerű hangján fogja körül áldozatát s addig csavarja körüle a hurkot, míg a vergődő nem talál többé menedéket.

Reicher bankár akkor nem álcázza tovább magát. Pénzsóvárgó, vad természete ki tör teljes valódiságában.

Honnan került a fővárosba? Miből gazdagodott meg? Miből szerzett négy palotát az x i utca legszebb pontján? e kérdések kel senki nem törődött.

A főurakkal barátságos viszonyban volt s mióta mőzesvallását elhagyta s a kálvintéri templomban kikeresztelkedett, — bár ősi nevét nem változtatta — a legnagyobb valószínűségű embernek igyekezett feltüntetni magát.

Nem volt jótékony cél, nem segítségért kéri felhívás, melyben Reicher bankár nem szerepelt volna.

Pedig ez ember csak mutatta a jóindulatot. Tulajdonképen alattomos hízogó, pénzvágyó uzorás volt, ki nádályként szivta magába áldozatai véré.

Hedry gróf — szerencsétlenségére — több éve volt ismeretségben vele.

Reicher készségesen kölcsönzött pénzt a grótnak. Tudta, hogy szép birtokai vannak s a kastélyra is többször vetett irigy szemeket.

Orvendett, mikor hallotta, hogy az ifjú gróf rohan az élvezetek után és saját jószágából igyekszik előmozdítani az ő terveit.

Engedte vergődni áldozatát s mikor aztán elérkezettnek látta az időt, összebb vonta a hálót.

Mosolygó arczczal, a fenségesség érzetével

lépett be Hedry grófnak, ki érthető hidegséggel fogadta.

— Bocsánat! Talán háborgatom méltóságodat? — szólalt meg édeskés hangon.

(Folyt. köv.)

826 v. k. szám.

1901.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 41646 1900. számú végzése folytán közhírré tétetik miszerint Grünbaum R. bej. kereskedő cég részére Scherz és Krámer debreczeni cég-től 191 kor. 24 fill. tőke ennek 1900 évi február hó 20 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 200 korona 28 fill. perköltség erejéig 1901 évi január 26-án biróilag felül foglalt és 2448 korona 50 fillérre becsült üzleti felszerelvények, gazdasági gépek, malomkövek és egyéb tárgyakból álló ingóságok 1901. évi június hó 13-án d. e. fél 10 órakor kezdetét veendő és Piacz-utcán 75 sz. a. s folytatólag Piacz-utcán 60 sz. háznál, J. Amster bécsi cég 562 kor. 40 fill. tőke, ennek 1900. okt. 5-től járó 6% kam., és 73 kor. 76 fill. költség, továbbá Félégyházi János 116 kor. 32 fill. tőkekövetelése és járul. végre Rosenberg Albert özvegye és fia cégnek 694 kor. 02 fill. tőke, ennek 1900 okt. 15-től járó 5% kam. és 128 kor. 60 fill. költség követelése kielégítése végett is egyidejűleg megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alól is elfognak adatni.

Debreczen 1901 évi május hó 25-én.

Török Péter.
birói kiküldött.

Huzás visszavonhatatlanul**1901 Junius 25-én****Főnyeremény****30.000** korona értékű**Concordia sorsjegyek**
á 1 korona.

ajánlja:

Szentkirályi Tivadar dohány-nagy tőzsde
Mendelovits Lajos.
DEBRECZEN.

Könyv- és könyomdai
munkák
a legjutányosabb áron
felvállaltatnak.

Sz.-Fehérvár 1879-ben
ezüstéremre

Kitüntetve: London
1871-ben diszoklevél.

Szegeden 1876-ban
éremméremmel.

KUTASI IMRE

kő- és könyvnyomdája

Debreczen, Piacz-utca, Gáll Ferencz ház 79. sz.

Ajánlja magát mindenféle

könyv- és könyomdai munkák

gyors és pontos elkészítésére. Elvállal: tankönyveket, hirlapokat, folyóiratokat és rovatozott
iveket, ét-, bor- és árlapokat, diszműveket, arany, ezüst és színnyomatban; diszes egybekelési
és látogató jegyeket. Szóval a nyomdászaihoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül,
a legjutányosabb áron eszközöltetnek. — A papir gyári áron számítatik.

Hirdetéseket

a kiadásomban naponkint
megjelenő „DEBRECZENI
HIRLAP”-ban legolcsóbban
számítva közze teszek.
Kutasi Imre,
könyv- és könyomdatulajdonos.

Debreczen, nyomtatott Kutasi Imre könyv nyomdájában.